

ตอนที่ 2

ป่าสมิดขาวบริเวณสถาบันราชวิถีสังขลฯ

การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงและรวดเร็วมีผลกระทบต่อระบบป่าพุด เป็นอย่างมาก ป่าพุดดังเดิมที่สมบูรณ์มีพรรณพืชชั้นอยู่อย่างหนาแน่นเป็นจำนวนมาก มีความหลากหลายทางชีวภาพพันธุศาสตร์และทางภูมิประเทศ เมื่อถูกทำลายโดยธรรมชาติ เช่น เกิด พายุ และไฟไหม้ป่า หรือโดยการที่มนุษย์เข้าไปบุกรุกแพร่และถาง ทำให้พืชที่ป่าพุดถูกทำลาย สิ่งแวดล้อมได้เปลี่ยนไปจากเดิมมาก ทำให้พืชที่มีอยู่ก่อนไม่สามารถรับรักษาไว้ได้ เกิดกระบวนการทดแทน (ecological succession) ของสังคมพืช พรรณพืชที่เข้าไปทดแทนป่าพุดดังเดิมได้แก่ ไม้สมิดขาว กก กระเจด ผักกาดและหญ้าคา เป็นต้น หากสิ่งแวดล้อมไม่เปลี่ยนแปลงก็จะไม่มีการทดแทนของพรรณพืชหรือสิ่งมีชีวิต หงส์นี้เป็นพระเศษภาคสิ่งแวดล้อมของแหล่งที่อยู่มั่นคงและยาวนาน กุ่นสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะเช่นนี้เรียกว่า กุ่นสิ่งมีชีวิตสุดยอดหรือชุมชนสุดยอด (climax Community) สำหรับบริเวณสถาบันราชวิถีสังขลฯพืชที่เข้ามาทดแทนป่าพุดดังเดิมที่ถูกทำลายลง คือ ป่าสมิดขาว

2.1 คุณค่าของป่าสมิดขาวที่ควรอนุรักษ์

ประเทศไทยตั้งอยู่บริเวณเขตป่าดงดูร์สูตร เป็นแหล่งรวมพรรณพืช พรรณสัตว์และพรรณพืชตระแหงหนึ่งของโลก ในแต่ละปีนักวิทยาศาสตร์ทั่วทุกมุมโลกได้เดินทางเข้ามาศึกษา วิจัยและเก็บรวบรวมพรรณพืช พรรณสัตว์และพรรณพืชตระแหงเป็นจำนวนมาก ป่าไม้ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ของพรรณสิ่งมีชีวิต ได้ถูกยกกระดับชั้นเป็นมรดกรโลก ได้แก่ ป่าหิวยาแซง ป่าไม้ในประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพ พันธุศาสตร์ และทางภูมิประเทศ เป็นอย่างมาก หากเราได้เดินทางเข้าป่าไม้ร่วงจะเพื่อการพักผ่อนหรือเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะป่าไม้ทางภาคใต้ของประเทศไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าดิบชั้นเขต้อน เราจะพบความหลากหลาย

ของพรรภพีชทั้งชนิดและจำนวนต่างๆ ไปจากป่าฯ เขตอุบลฯ จึง
ป่าฯ มีผลกระทบด้วยผลกระทบฯ มีกี่ชนิด เช่น ป่าสน ผลกระทบในด้วยป่าที่มีต้นสนเพียง
ชนิดเดียวหรืออาจมีพิชชนิดอื่นอีกไม่กี่ชนิด

ป่าฯ สเม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสังขละ จึงเป็นป่าฯ สเม็ดขาวที่เหลือ¹
จากการถูกทำลายของมนุษย์ มีคุณค่าควรแก้การอนุรักษ์ในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งได้แก่

2.1.1 คุณค่าทางวิชาการ

ป่าฯ สเม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสังขละ จัดเป็นห้องสมุดทาง
ธรรมชาติวิทยา ที่มีขนาดกระทัดรัด รวมเอาสภาพที่เป็นธรรมชาติของพรรภพีช
ผลกระทบสัตว์ และผลกระทบต่อรา จำนวนหลายชนิด หมายความว่าเป็นแหล่งศึกษา²
และวิจัย ซึ่งคุณค่าทางวิชาการมีมากหลาย ๆ ด้าน เช่น

2.1.1.1 เป็นแหล่งศึกษาระบบที่เวศป่าฯ สเม็ดขาว ระบบนี้เวศป่าฯ มี
ในประเทศไทยมีหลายแบบ ภาคเหนือมีระบบนี้เวศป่าพลัดไบ และป่าสน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระบบนี้เวศป่าพลัดไบและระบบนี้เวศทุ่งหญ้า ส่วนใน
ภาคใต้มีระบบนี้เวศป่าดิบชื้นเขตร้อน ระบบนี้เวศป่าพรุ ระบบนี้เวศป่าชายเลน
และระบบนี้เวศป่าฯ สเม็ดขาว ระบบนี้เวศของป่าแต่ละชนิด มีความแตกต่างกัน
เป็นผลให้ผลกระทบพีช ผลกระทบสัตว์และพวกรตต์มีความแตกต่างกันทั้งชนิดและจำนวน
ระบบบันนี้เวศป่าฯ สเม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสังขละ จึงเหมาะสมที่จะอนุรักษ์ไว้
เป็นต้นแบบในการศึกษาและวิจัยระบบนี้เวศป่าฯ สเม็ดขาว

2.1.1.2 เป็นแหล่งรวมของลักษณะทางพันธุศาสตร์ พรรภพีชในป่าฯ
สเม็ดขาวมีลักษณะทางพันธุศาสตร์ต่างๆ ไปจากผลกระทบพีชในระบบนี้เวศป่าฯ มีชนิดอื่นๆ
มีเจิน (gene) ที่ทำให้ผลกระทบพีช เส่านี้เจินได้ในสภาพมีน้ำท่วมขัง ดินมีความเป็น
กรดสูง เป็นพืชที่ทนต่อความกรด มีระบบเรือนรากที่ต่ำ เปลี่ยนแปลง เพื่อ适应สภาพที่
จะอยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อม เช่นนี้ ผลกระทบพีชในป่าฯ สเม็ดขาวเกือบทุกชนิดยังไม่ได้

มีการศึกษาทางพันธุศาสตร์อย่างจริงจัง หากมีการศึกษาวิจัยอย่างละเอียดรอโอกาสที่จะนำเข้าสู่สังคมและเด่นนานั้นแล้วต่าง ๆ เช่น ลักษณะที่ความเป็นกรดของดินนำไปรับรุ่งพันธุ์พืชเศรษฐกิจ โดยวิธีการตัดต่อชีนหรือพันธุ์วิศวกรรม (genetic engineering) เพื่อให้พันธุ์พืชที่สามารถดูแลดินที่มีคุณภาพ เป็นกรด หรือดินเปรี้ยว

2.1.1.3 เป็นแหล่งบุกจิตสำนึกแก่เยาวชนให้รักธรรมชาติเนื่องจากป่าสมัยโบราณบริเวณสถาบันราชภัฏสงขลา เป็นป่าที่ตั้งอยู่ในเมืองการเดินทางไปมาสะดวกซึ่งหมายความว่าการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับอนุบาล ระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษาร้อย เป็นแหล่งให้นักศึกษาเดินเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติทั่วๆ ไป ครูอาจารย์ช่วยเสริมความรู้ให้นักเรียนได้เห็นประโยชน์และคุณค่าของป่าไม้ ป่าสมัยโบราณเป็นเสมือนห้องบัญชีการก่อสร้างแข็ง เติกไม้ เป็นต้นการเรียนรู้เรื่องราวของป่าไม้

2.1.2 ป่าสมัยโบราณง่ายต่อการสูญเสียแต่พื้นที่ว่างกว่า

ป่าสมัยโบราณบริเวณสถาบันราชภัฏสงขลา ได้มีมา ก่อนสถาบันแห่งนี้ก็เคยมีอยู่มาก่อนกว่า 60 ปี ป่าสมัยโบราณได้วัฒนาการหมายที่จะอยู่รอด ได้ในสถาบันของสิ่งแวดล้อมในขณะนี้ หากถูกผ่าทางหรือเปลี่ยนสภาพแวดล้อม เช่น การขุดคูรอบ ๆ ป่าสมัยโบราณ ทำให้ป่าลดระดับเร็วเกินคราวมีน้ำท่วมขังพื้นป่า ซึ่งจะทำให้ดินมีความเป็นกรดเพิ่มสูงมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นอันตรายต่อป่าสมัยโบราณ เป็นสาเหตุที่ทำให้ป่าสมัยโบราณสูญเสียได้อย่างง่ายดาย ความต้องการของเรานั้นเพื่อที่จะขุดคูแต่งไฟให้ความสูyatตามที่ใจเราคิดแต่ไม่ได้หมายความว่าบุ่มสมัยโบราณต้องการเช่นนั้น ในทางตรงข้ามอาจเป็นอันตรายกระแทกถึงระบบพืชที่ทำให้ป่าสมัยโบราณอยู่รอดได้ ป่าสมัยโบราณเป็นสิ่งมีชีวิต เช่นเดียวกับเรา มีความสามารถทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมได้ระดับหนึ่งเท่านั้น หากเกินระดับที่ทนได้ป่าไม้สมัยโบราณจะยืนต้นตาย เมื่อถึงช่วงนั้นแม้จะ

ใช้เงินมากสักเพียงใด ตราบก็ไม่สามารถซื้อความเป็นธรรมชาติของป่า เสม็ดขาว ในสภาพเช่นนี้กลับมาได้

2.1.3 มีคุณค่าทางสมุนไพร ผลกระทบป่า semidขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสิงขลา มีหลายชนิดที่มีด้วยยาสมุนไพร รักษาโรคต่าง ๆ ได้ เช่นใบsemidขาวใช้สักดเอาผ้ามันเปรี้ยว (essential oil) ใช้ดมแก้เป็นหวัด กินแก้ห้องอีด และปวดห้อง เต้าคันแดง ใช้ใบและเตา รดยาใช้ใบยังไฟฟอ หรือใช้ปิดพื้นของส่วนเตาใช้ต้มกิน เป็นยาแก้กษัย ขับลมหอบ แก้อาการพอกซ้ำภายใน สังวាង พระอินทร์ ต้นใช้เป็นยาแก้ไข้หวัด แพลงเรื้อรัง แก้นิ้ว ตีช้าน มีดมูกและแก้โรคติดเชื้อทางเดินปัสสาวะ ซึ่งด้วยยาที่ได้จากสังวាងพระอินทร์เป็นสารพากอัลคาโลยด (alkaloid)

2.1.4 มีคุณค่า เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ป่า semidขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสิงขลา ในช่วงฤดูแห้ง ภายนป่ามีลักษณะร่มรื่ง บกคลุมด้วยเรือนยอดของต้นsemidขาว และบนเรือนยอดของไม้semidขาวยังมีถ้าคันแดง หวานลิง และสังวាងพระอินทร์บกคลุม ทำให้พื้นป่ามีความร่มรื่น օากาศภายนป่าสดชื่น ปลด朵朵รบ รบ เป็นแหล่งพักผ่อนได้เป็นอย่างดี คุณค่าในการเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ทางสถาบันควรสร้างเส้นทางเดินเล่นให้รอบป่า ส่วนภายนป่า semidขาวควรสื้างสะพานไม้แคบ ๆ รดายไม่ทำให้ป่าเสียสภาพทางธรรมชาติมากนัก ซึ่งจะทำให้เข้าใบชุมป่าและเป็นแหล่งพักผ่อนได้ตลอดปี

2.1.5 มีคุณค่า รดาย เป็นแนวป้องกันมลภาวะ

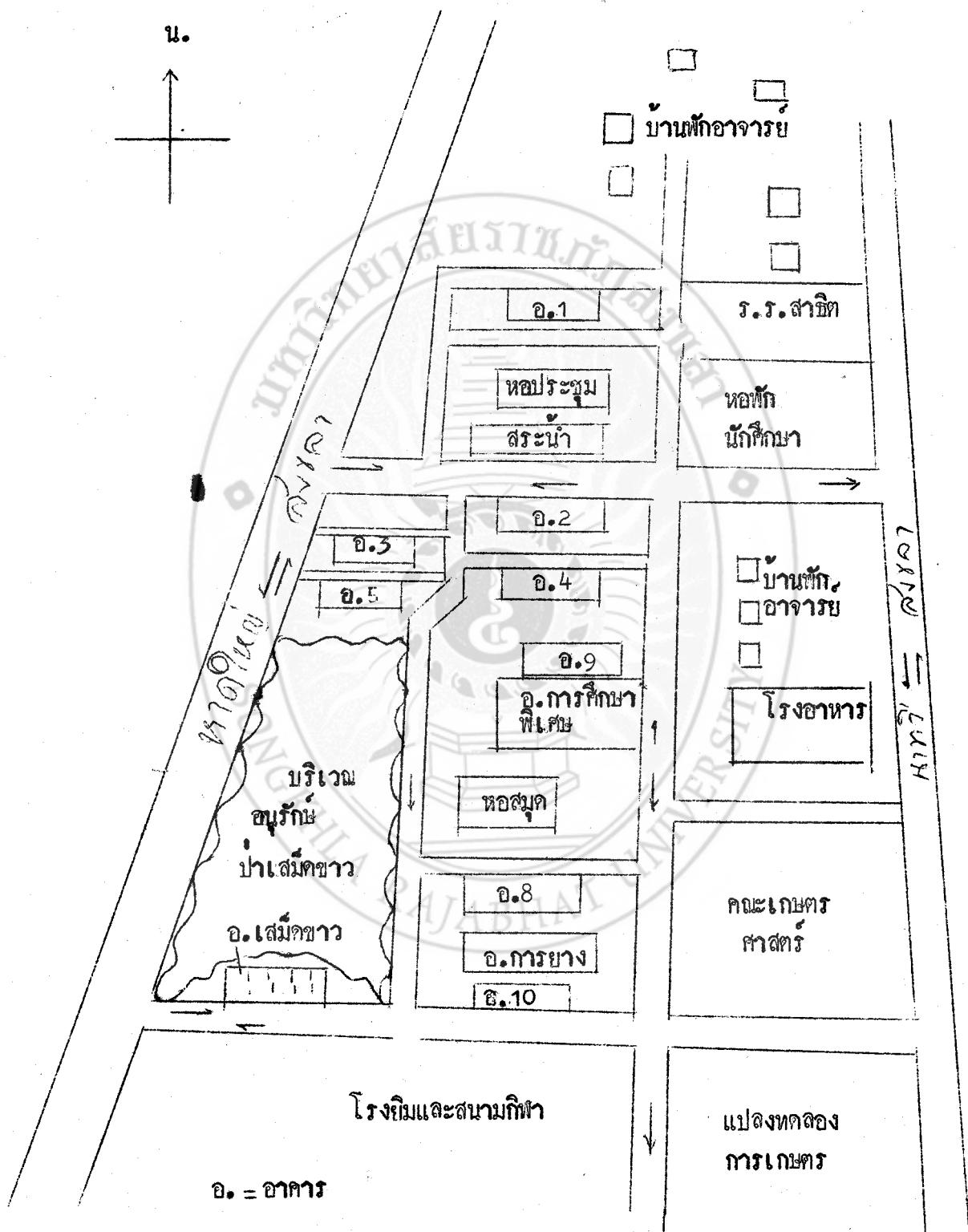
มลภาวะที่สำคัญคือเสียงและอากาศ รดายเสียงซึ่งเกิดจาก yayday พาหนะที่รีงผ่านอยู่ตลอดเวลาจะมีแนวป่า semidขาวช่วยดูดซับ และสะท้อนเสียง ทำให้อาหารเรียนและห้องสมุดที่อยู่ต้านหลังของป่า ได้รับเสียงรบกวนไม่มากนัก ส่วนมลภาวะที่เกิดจากอากาศ ซึ่งได้แก่ ไอเสียจากเครื่องยนต์ และฝุ่นละออง แนวป่า semidขาวจะดูดซับไว ผ่านใบยังอาคารเรียนและห้องสมุดนี้อย่าง

2.2 ลักษณะทั่วไป

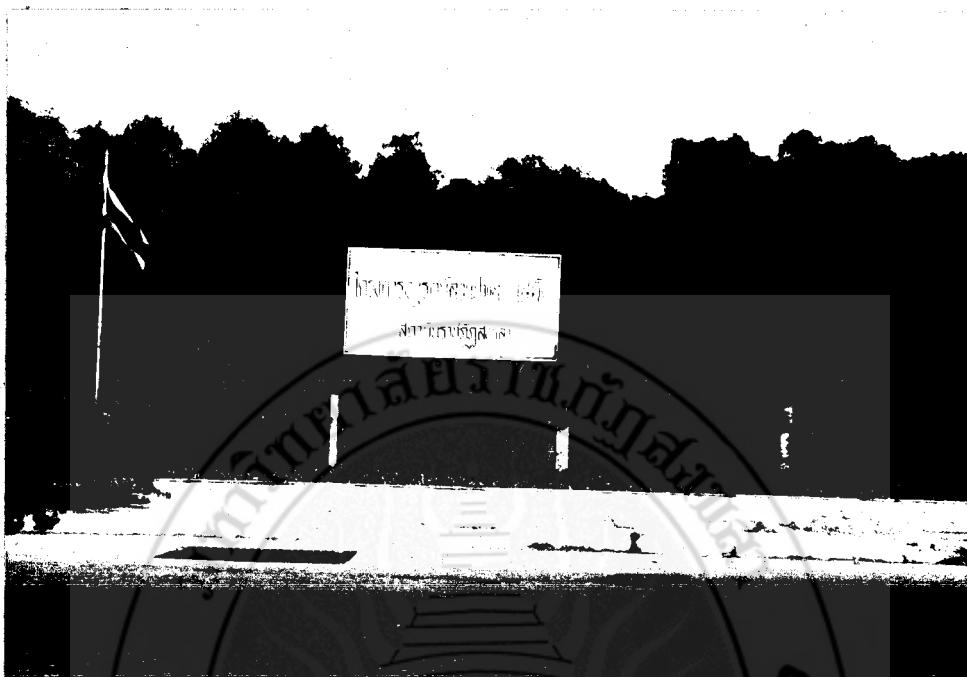
ป่าสมัยดึกดำบรรพ์หรือป่าสมัยต้น หรืออาจเรียกว่าป่าพรุไม้สมัยดึกดำบรรพ์ การที่เรียกว่า ป่าพรุไม้สมัยดึกดำบรรพ์ เพราะในสภาพปัจจุบันช่วงฤดูฝนพื้นส่างของป่ายังมีผ้าห่มขัง ลักษณะยังคงบ่งบอกความเป็นพรุ

ป่าสมัยดึกดำบรรพ์สถานะป่ารากดักสังขลา มีพื้นที่ประมาณ 30 ไร่ พื้นที่ทั้งหมดของสถาบันประมาณ 600 ไร่ พื้นที่พรุตั้งเดิมได้ถูกทำลายและต้อมาได้พัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างอาคารเรียน สนามกีฬา แบ่งทดลองทางเกษตร หอพักนักศึกษาและบ้านพักอาจารย์ หากพิจารณาพื้นที่ป่าสมัยดึกดำบรรพ์ส่วนที่เหลืออยู่ในปัจจุบันนี้พบว่า เดิมเป็นลักษณะพื้นที่พรุปืนใหญ่ อยู่ในเขตต่ำลุ่มน้ำรูบข้างและด้านลับพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสangkhla เป็นพื้นที่รองรับน้ำฝนจากภูเขา น้ำกระเจาและภูเขารูบข้าง ก่อนที่น้ำส่วนเกินจะไหลลงสู่แม่น้ำสangkhla มาตามคลองธรรมชาติและคลองขนาดเล็ก ในสภาพปัจจุบันพื้นที่ที่เคยเป็นพรมานก่อนนั้นได้ถูกพัฒนามาเป็นเมือง มีถนนกาญจนวนิชช่วง สangkhla-หาดใหญ่ ตัดผ่านพื้นที่พรุส่วนใหญ่ถึงภูเขา สองข้างตอนมีการสร้างตึก บ้านเรือน และสถานที่ราชการเป็นจำนวนมาก

พื้นที่ป่าพรุถูกทำลายจนไม่เหลือสภาพเดิมให้เห็น ในส่วนที่ยังเหลืออยู่ภายในบริเวณสถาบันรากดักสังขลา นั้น เมื่อป่าพรุตั้งเดิมถูกทำลายลงต้อมาไม่剩มีสมัยดึกดำบรรพ์เข้ามาทดแทนและเป็นพืชชนิดเด่น (dominant species) ในระบบนิเวศป่าไม้สมัยดึกดำบรรพ์

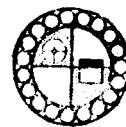
รูปที่ 2-1 ผังแสดงบริเวณที่เมืองการงานในศักยานครวัดลงช้า

รูปที่ 2-2 บ้านสมมูลขาว (หัวนติดถนนกาญจนวนิช)

รูปที่ 2-3 บ้านสมมูลขาว (หัวนติดอาคารเรียน)

-25-

2.1.1 สภาพทางภูมิประเทศ สภาพทางภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดสงขลาซึ่งเป็นแหล่งของป่าเสม็ดขาวแห้งนี้ตั้งอยู่ ณ เส้นรุ้ง 6 องศา 14 ลิบดา ถึง 7 องศา 50 ลิบดาเหนือ เส้นแบ่งที่ 100 องศา 1 ลิบดา ถึง 101 องศา ตะวันออก ห่างจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ย 4 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 7,150 ตร.กม. พื้นที่ทางทิศเหนือ ทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นภูเขาและที่ราบสูงมีป่าและธูเขาท่ออยู่ ทางลาดลงมาทางทะเลสาบสงขลา มีภูเขาระดับสูงที่สำคัญได้แก่ ภูเขานันกาลา ภูริภัณฑ์และแม่น้ำไทยและแม่น้ำเมือง ที่ออกเข้าทางนาวศรีทางทิศตะวันออกทางด้านซ้าย จังหวัดสตูล และบึงมีภูเขาระดับสูงมากมาย ได้แก่ เขารังกวน เขาน้อย เขารีบุรุษ และเขากอหงส์

2.1.2 สภาพทางภูมิอากาศ จังหวัดสงขลามีภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดจากมหาสมุทรอินเดียและลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย อิทธิพลของลมมรสุมทำให้มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี

จากข้อมูลของกรมอุตุวิทยา ศูนย์พยากรณ์อากาศภาคใต้จังหวัดสงขลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ถึงปี พ.ศ. 2535 เนื่องจากมีจำนวน降水量 2000 มม. ต่อปี ซึ่งที่มีฝนตกมากที่สุดระหว่างเดือน พฤษภาคมถึงตุลาคม ซึ่งแสงแดดส่องกระทบต่อผิวหนังทำให้เกิดการเผาผลาญในร่างกายมาก

2.1.3 ลักษณะของดิน ที่น้ำดินได้พื้นบ้าน มีไขมันและกํิงไม้หล่นลงมาทับดินกั้นความหนาประมาณ 30 ซม. ดินมีสีดํา เป็นดินเหนียวบนทรายละเอียด มีกลิ่นฉุนจากการเน่าเปื่อยผุพังของไขมันและกํิงไม้ สีของน้ำบ้านพื้นบ้านมีสีชาหรือสีน้ำตาลอ่อนดินเป็นกรดมีรสนับเบรี้ยว pH 5-6.5

2.3 สัตว์ในป่าและพืช

จากการศึกษาสังเกตสัตว์ในป่าและพืชขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสงขลา สัตว์มีความหลากหลายทั้งชนิดและจำนวนไม่มาก ทั้งนี้คงเนื่องจากถูกครอบครองจากมนุษย์และเสียหายของเครื่อง皿ต์จากภายนอก อาหารที่ได้จากการพืชมีความ

ไม่หลากหลาย จึงเป็นสาเหตุท้าให้สัตว์และจำนวนมีไม่นัก สัตว์ที่พบเห็นได้บ่อยๆ ได้แก่

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ หมู

สัตว์เลี้ยงคลาน ได้แก่ จิ้งก่า งูเห่า และงูจง身ง (โดยเฉพาะในช่วงหน้าฝนจะพบบ่อย) ทั้งนี้เนื่องจากบนภูเขาขาดแคลนน้ำ

นก ได้แก่ นกกระยางเกราะ นกกด นกกรงหัวจุก นกกระจีบ นกเขาสือ นกกวัก นกชัน นกกระบุด

สัตว์น้ำ ได้แก่ บู หอยและบลาก ในช่วงฤดูฝนพื้นล่างของป่ามีน้ำท่วมขัง เป็นที่อยู่ของบลากเป็นอย่างดี ในช่วงนี้จึงมีบลากหลายชนิด แต่ในช่วงหน้าฝน น้ำที่ท่วมขังตามพื้นล่างของป่าแห้งลง บลากได้อพยพไปอยู่ตามท้องร่องที่อยู่ร้อยๆ ป่า เสม็ด หรืออพยพออกไปจากป่า เสม็ดบลากที่พบมากในช่วงฤดูฝน ได้แก่ บลากดูกบลาซ่อน บลากหมอ บลากกระตี่ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่อยู่ของบูนา และหอยน้ำจืด ซึ่งที่พบมีหอยรำขิง หอยขม และหอยเชอร์รี่

3.4 พรรณพืชในป่า เสม็ดขาวบางชันดี

ในป่า เสม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสงขลา มีความหลากหลายของพรรณพืชไม่นานนัก มีพืชชนิดเด่นไม่กี่ชนิด ไม่มีนั้นที่เป็นพืชเด่น ได้แก่ ไม้เสม็ดขาว ไม้เตา ได้แก่ เถาต้นขาว และหวายลิง ซึ่งจะขึ้นพันธุ์ไม้ เสม็ดขาวและบกคลุมเรือนยอด พรรณพืชพื้นล่างได้แก่ พวงเพิร์นชนิดต่างๆ ได้แก่ บรรทัดเล และย้านสีเงา ส่วนบริเวณที่ร่องแม่น้ำมีแสงมาก มีเพิร์นพักฤดี และกฤษณา นอกจากนี้ยังพบสั่งวาลพระอินทร์เป็นจำนวนมากที่เลี้ยงบกคลุมบนเรือนยอดต้นเสม็ดขาว

2.4.1 เสม็ดขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ Melaleuca leucadendra Linn.

เสม็ดขาว เป็นไม้ยืนต้นที่เป็นพืชชนิดเด่น ในระบบนิเวศป่า เสม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสังขละ โดยสภาพธรรมชาติไม้เสม็ดขาวสามารถรับตัวขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันมาก ๆ ได้ เราจะพบเสม็ดขาวขึ้นอยู่ตั้งแต่บริเวณที่รายไปสบากน้ำ บริเวณพื้นที่พรุ พื้นที่ดินทร翊ที่มีความสมบูรณ์ของดินน้อยมาก ไม่ว่าจะที่ดอนหรือที่มีน้ำท่วมขังหมู่ไม้เสม็ดขาวก็เจริญเติบโตได้ ซึ่งในสภาพของดิน เช่น น้ำพริกไม้ชนิดอื่นไม่สามารถรับตัวเจริญเติบโตได้ แม้กระนั้งป่าชายเลนซึ่งดินเป็นดินทร翊 แต่น้ำทะลุท่วมไม่ถึง ไม้เสม็ดขาวยังปรับตัวเจริญเติบโตได้เป็นอย่างดี จึงนับว่าไม้เสม็ดขาวมีความสามารถต่อสภาพแวดล้อมที่พืชอื่นไม่มีความสามารถทันทันได้

รูปทรงชีวิตของไม้เสม็ดขาว ต้นเสม็ดขาวมีรูปทรงชีวิต (Life form) ได้หลายรูปแบบซึ่งได้แก่ เป็นไม้พุ่มขนาดใหญ่ (large bush) เป็นไม้ยืนต้นที่แตกแขนง (bushy coppiced tree) และเป็นไม้ยืนต้นสูง (tall tree)

ลักษณะ มีเนื้อไม้ที่มีความแข็งบานกลาง เป็นสีขาวปนแดง บาง ฯ ส่วนรอบเป็นขี้น ๆ มีความหนาแน่นตามอายุต้นที่มีอายุมากอาจหนาถึง 1 นิ้ว ขี้นที่อยู่ต้านออกมีอายุมากกว่าขี้นที่อยู่ติดเข้าไปข้างในและหลุดออกໄบ้ได้ มีสีน้ำตาลอ่อน

ใบ ใบเป็นใบเดี่ยว มีการเรียงตัวแบบสลับ ใบมีขนาดเล็กยาวประมาณ 8-10 เซนติเมตร กว้าง 3-4 เซนติเมตร และหนา 1-2 มิลลิเมตร รูปใบกลมรี โคนใบแคบ ปลายใบแคบ เส้นใบแตกออกจากจุดเดียวที่ร่องใบ และไปรวมกันที่ปลายใบตรงตัวแห่งเดียวที่นั่น เนื้อใบมีต่อมน้ำมัน ใบอ่อนมีสีน้ำตาลคล้ำเหลืองแดง เมื่ออายุมากใบจะมีสีเขียวนวล มีขนขี้นบกคลุมตามกิ่งและใบที่ยังอ่อน ใบมีการผลัดใบไม่เด่นชัด

ดอก ออกดอกออกเป็นช่อ เรียงกันเป็นแฉด เป็นช่อออกแบบราเชม (raceme) ดอกมีสีขาวอมเทา เป็นดอกสมบูรณ์เพศ

ผล เป็นผลเดี่ยว มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 เมตร มีลักษณะเป็นรากฟันดง ขนาดยาว 2-5 มิลลิเมตร ผลมีลักษณะกลมแบน ตรงกลางผล มีลักษณะเป็นตุ่มปุ่นออกมาท่าทางเป็นแฉก

จำนวนและอายุของไม้สมุนไพรข่าวบริเวณสถาบันราชภัฏสิงขลา^จ มากแบบตัวอย่างที่ทำการศึกษาขนาด 5 x 5 เมตร จำนวน 10 แปลง มีจำนวนไม้สมุนไพรต่อไร่เฉลี่ยประมาณ 1000 ต้น มีส่วนผ่านศูนย์กลางประมาณ 6-10 นิ้ว สูง 10-15 เมตร อายุของป่าไม้สมุนไพรประมาณ 50 - 60 ปี ลักษณะต้นไม้ตั้งเรียงต่อกันในที่เรียกว่าป่าไม้สมุนไพรตั้งเรียงต่อกัน ท่าทาง

ประโยชน์

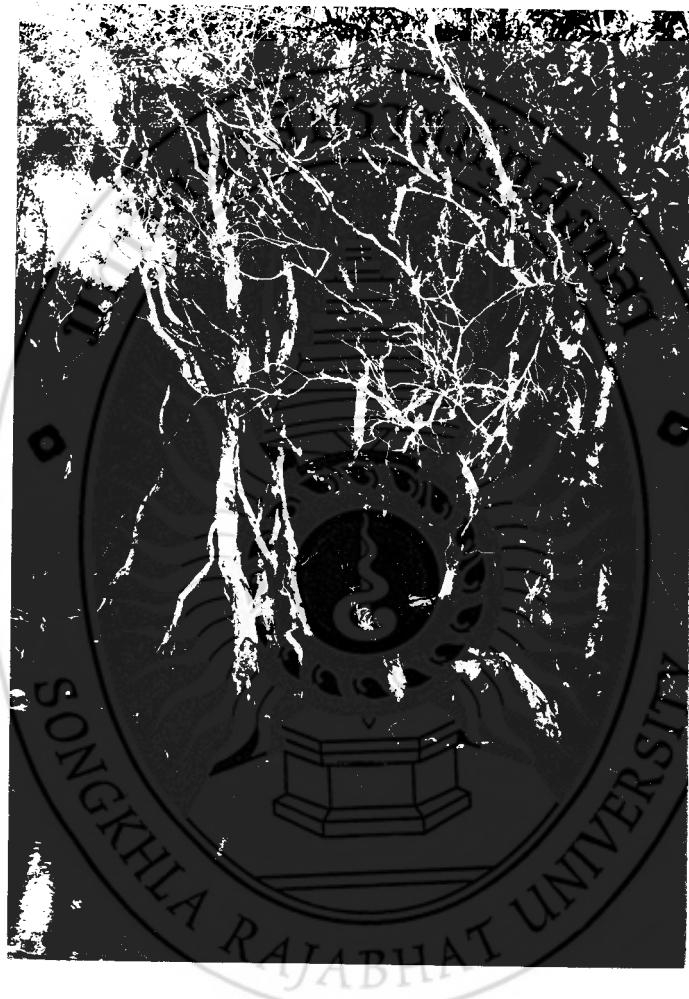
- ทำยาเม็ด เผาถ่าน
- ไม้ค้างเพื่อก่อสร้าง
- ทำค้างเพื่อการเกษตร เช่นทำค้างปลูก
- นำไปมากลิ้นเป็นน้ำมันหอมระเหย (essential oil)
- เป็นสักสูตรชั้นนำ
- เป็นยาสมุนไพร

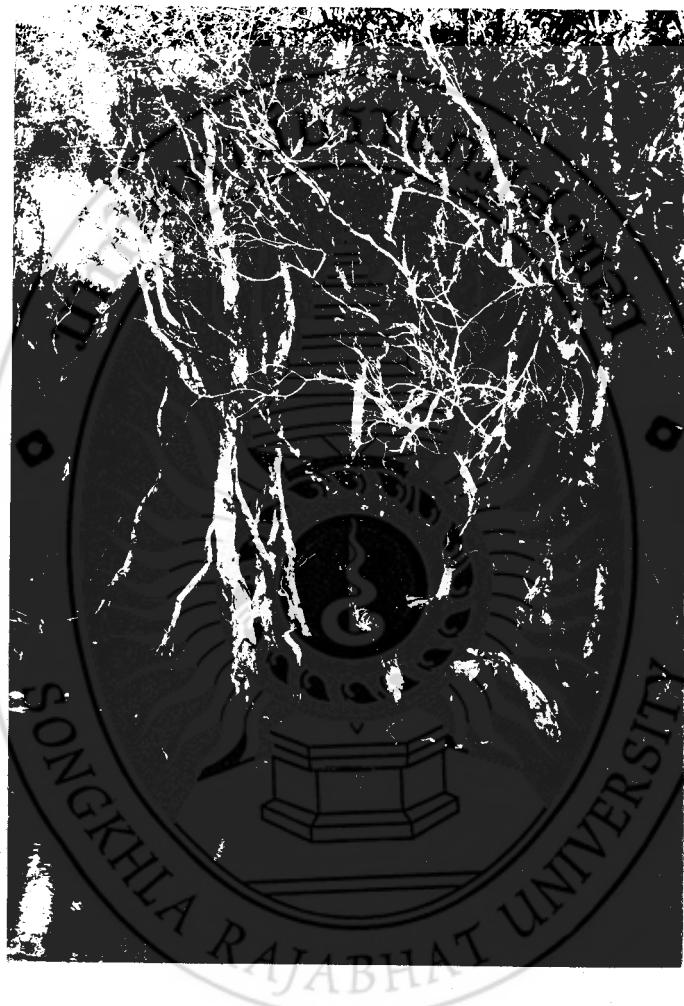
รูปที่ 2-4 ต้นสมีดขาว

รูปที่ 2-5 ต้นสมีดขาว (หัวลังออกดอก)

รูปที่ 2-6 ต้นเสม็ดขาวสามารถขึ้นได้จนที่มีน้ำท่วมชั่ง

รูปที่ 2-6 ต้นเสม็ดขาวสามารถขึ้นได้ในที่มีน้ำท่วมชั่ง

2.4.2 เถ้าคันแಡง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Paithenocissus quinquefolia*

เถ้าคันแಡง เป็นพืชที่ชอบขึ้นบริเวณที่ร้อนและมีน้ำจัง มีอินทรีย์ รัตถุมาก راكอญูตื้นๆ แผ่กระจากรอบ ๆ รคน ขึ้นเร็วนอกกลุ่มต้นไม้ เสม็ดขาว บังแสงแดด ทำให้ต้นไม้ เสม็ดขาวได้รับแสงน้อยเพียงพอ เจริญเติบโตได้ตามที่ คาดการณ์ไว้ แต่เมื่อเวลาผ่านไป 5-7 ปี ต้นไม้จะสูงใหญ่ ใบกว้าง 5-7 ซม. ต้องหันหน้าไปทางตะวันตก ใบจะหันหน้าไปทางตะวันออก ใบเป็นรูปไข่ ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ไม่มีขน ลักษณะใบเป็นรูปไข่ (ovate) ใบประกอบแบบ trifoliate ใบย่อย 3 ใบ แต่กอออกจากจุดเดียว ก้านของก้านใบ มีรากอากาศส้ายฝ่ามือ ใบย่อยแต่ละใบมีอายุเท่า ๆ กัน รูปร่างของใบย่อยเป็นรูปไข่ (ovate) ขอบใบหยักเป็นแบบพันเฉียบ ปลายใบแหลม ใบเป็นรูปไข่แบบนี้เรียกว่าเป็นมือพัน (tendril)

สาหรับช่วยยึดจับเพื่อให้ต้นขึ้นบนเรือนยอดของต้นไม้อื่น ดอก ออกรูปช่อแบบพานิชีล (panicle) ศิริมลักษณะ เป็นช่อดอกขนาดใหญ่ มีดอกย่อยแต่กอออกมากจากแกนกลาง กลีบดอกย่อยเชื่อมติดต่อกัน ตั้งแต่รคนถึงปลาย ส่วนปลายแยกออกเป็นสอง คล้ายรูประฆังหงาย เป็นดอกสมบูรณ์เพศ ดอกมีสีขาว

ผล เป็นผลเดียว ชนิดดรูพ (drupe) ขณะบังอ่อนมีสีเขียว แต่เมื่อสุกมีสีม่วงคล้ำ นำไปตัวของแหลมมีฤทธิ์ทำให้เกิดอาการคัน

รูปที่ 2-7 เถ้าคันແಡง (จื๊นบกกลุ่มเรือนยอดต้นเสเม็ดขาว)

รูปที่ 2-8 เถ้าคันແດงที่มีผลสีเขียว

2.4.3 หวานสิง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Flagellaria indica Linn

หวานสิง เป็นพืชใบเดี่ยง เตี้ยวลาตันมีเนื้อแข็งลักษณะเป็นไม้เลื้อย ขึ้นได้ดีในที่ชื้นและมีน้ำซึ่ง ใบป่า stemmed ขาวพับขึ้นอยู่ เป็นกอตามพื้นล่างของป่า ลำต้นทอดเลื้อยลับกึ่งไว้ติดขึ้นบนเรือนยอด ของต้น stemmed เพื่อรับแสงแดด ลำต้น มีสاقต้นนาติดินและหนีอดิน ลำต้นนาติดินมีลักษณะ เป็นเนื้า มีรากแตกออกตามข้อ ส่วนลำต้นหนีอดินเจริญต่อจากลำต้นนาติดิน มีลักษณะกลมเรียวยาว ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5-1.0 เมตร ยาวหลายเมตร ลำต้นมีสีเขียวเข้ม มีข้อและบล็องทึนได้ชัดเจน

ใบ เป็นใบเดี่ยว แตกออกจากลำต้นที่ข้อ แบบสลับ ใบมีรูบร่างเรียวยาวปลายแหลม หรือรูบหอก เส้นใบแตกออกจากใบที่ฐาน ขนาดก้านขบรวมกันที่ปลายใบ ส่วนของปลายใบเรียวมี wang อ่อนสีเหลืองเป็นมือจับ (tendril) รคานใบแผ่นออกเป็นกาบหุ้มรอบต้น ใบมีความยาวประมาณ 20 - 30 เมตร กว้าง 1.5 - 3.0 เมตร

ดอก ออกเป็นช่อแบบพานิชีล มีดอกย้อยขนาดเล็ก ดอกเป็นตอสีน้ำเงิน ตอสีน้ำเงิน ผล เป็นผลเดี่ยว ชนิดครุพ (drupe) มีเมล็ด 1-3 เมล็ด ขณะยังอ่อนมีสีเขียวนาล แต่เมื่อสุกมีสีแดงมากสุก

รูปที่ 2-9 หมายถึง (จี้นคุณเรือนยอดของต้นสมิดขาว

รูปที่ 2-10 หมายถึง จี้นอยู่เป็นกอตามพื้นส่างของป่าสมิดขาว

2.4.4 เพริญ (fern)

ลักษณะทั่วไปของเพริญ เพริญ เป็นพืชที่ถูกจัดไว้ในพวกพืชๆ กด ตอกศือซึ่งมีดอกเป็นอวัยวะสืบพันธุ์คลาสฟิลิซินี (Class Filicinae) ชั้นดิวิชัน ท่อร่อฟิเตา (Subdivision Pteropsida) ดิวิชันแทรคิโอไฟตา (Division Tracheophyta) เป็นพืชที่มีเนื้อเยื่อล่าเสียง ซึ่งประกอบด้วยห้องล่าเสียง (xylem) และห้องล่าเสียงอาหาร (phloem) เพริญส่วนใหญ่เป็นพืชบกเจริญได้ดีบริเวณที่มีความชื้นสูง บางชนิดเจริญอยู่บนต้นไม้มึน (epiphyte) บางชนิดชื้นได้ดีที่แห้งแล้งและบางชนิดอยู่ในน้ำเรียกว่าเพริญน้ำ

เพริญมีวงชีวิตแบบสลับ (Alternation of generation) คือมีระยะสบอราไฟต์ (sporophyte) สลับกับระยะแคมิโรไฟต์ (gametophyte) ระยะสบอราไฟต์เป็นระยะที่มีการสร้างสปอร์ (spore) ส่วนระยะแคมิโรไฟต์ เป็นระยะที่สร้างเซลล์สืบพันธุ์หรือแกมีต (gamete)

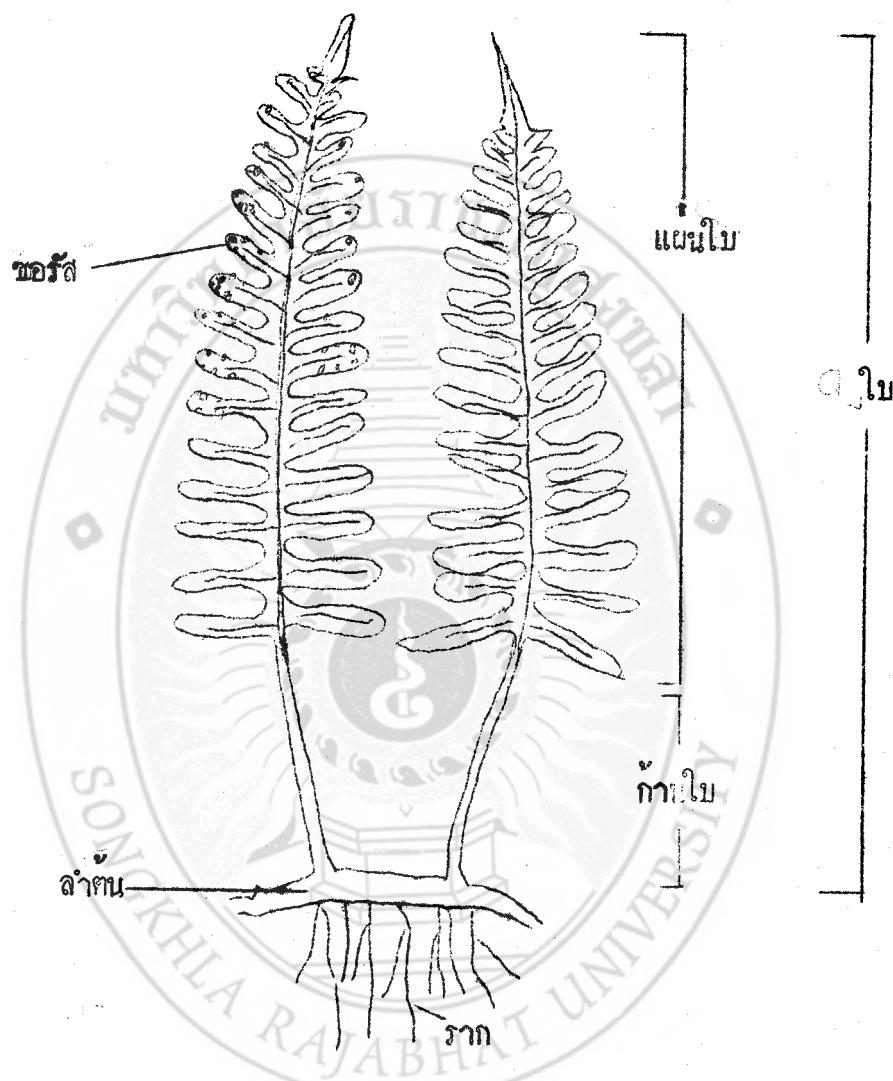
เพริญ ที่เราเห็นโดยทั่วไปอยู่ในระยะสบอราไฟต์ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ราก ลำต้น และใบ รากของเพริญไม่มีรากแก้ว เป็นรากวิสามัญ (adventitious root) แตกแขนงออกจากส่วนของลำต้นกระจายหลังสักลงในดิน ลำต้นของเพริญมีหลายแบบ บางชนิดคือตูมติดกัน叫做พื้นติดเรียกว่า เหง้า หรือารซัม (rhizome) บางชนิดที่มีขนาดเล็กทอดยาวไปตามพื้นติดตรงปลายออกเป็นลำต้นใหม่叫做เรือกไหหลหรือสโตรก่อน (stolon) บางชนิดมีคลาตันตั้งตรงเรียกรูทสต็อก (root stock) เพริญบางชนิดมีลำต้นสูงตอนปลายมีใบแตกเป็นกลุ่มเรียกคลาตันชนิดนี้ว่า ทรงต์ (trunk) ตรงปลายยอดอาจมีขน (hair) หรืออาจมีเกล็ด (scale)

ใบเพริญมีลักษณะเฉพาะ คือเมื่อยังอ่อนใบมีวนจากปลายใบมาซึ่งรคนใบลักษณะม้วนงอ และเมื่อมีการเจริญใบจะตื้อย คล้ายอองก ขนาดของใบมีแตกต่างกัน บางชนิดใบใหญ่และยาว เช่น บรรทะเล มีใบยาวประมาณ 1-2 เมตร บางชนิดมีขนาดเล็กเช่น หนแดง มีใบยาวไม่เกิน 3 มิลลิเมตร ใบเพริญประกอบด้วยก้านใบ (stipe) และแผ่นใบ (lamina)

(ตั้งรูปที่ 2-11) บางชนิดเป็นใบเดียว (simple leaf) บางชนิดเป็นใบประกอบ (compound leaf) ในเพิร์นรูปร่างแตกต่างกันออกใบ เช่น รูบเรียวยาง (linear) รูบไข่ (ovate) รูบขนาด (oblong) รูบหอก (lanceolate) และรูบทัวใจ (cordate) เป็นต้น ลักษณะของฐานใบและปลายใบบางชนิดมีลักษณะเรียวแหลม (acuminate) บางชนิดมีรูบมน (obtuse) และบางชนิดมีรูบสี่เหลี่ยม (cuneate) ส่วนขอบใบบางชนิดมีลักษณะเรียบหรือร่องแบบเม็ดฟันฟาย (lobe) บางชนิดหยักเป็นชีลี่อย (serrate) บางชนิดมีลักษณะเป็นคลื่น (undulate) การจัดรูปเป็นของเส้นใบอาจเป็นอิสระหรือแตกแบบนงนั่ง เป็นรูป่างๆ

ต้นเพิร์นซึ่งเป็นสับอาราพต้มเมื่อเจริญเต็มที่จะสร้างอับสบอร์ (sporangium) เป็นกลุ่มเรียกว่า ซอรัส (sorus) ส่วนใหญ่อยู่ทางด้านล่างของใบ ในเพิร์นบางชนิดกลุ่มอับสบอร์มีเยื่อบาง ๆ ห่อหุ้มเรียกอินดูเรซิม (indusium) บางชนิดไม่มี รูปร่างกลุ่มสบอร์มีหลายแบบ เช่น รูบกลม (circular) และเป็นยาวๆ (elongate) ในพวงเพิร์นหากกลุ่มอับสบอร์อยู่ในโครงสร้างที่เรียกว่าสบอร์โรคาร์ป (sporocarp) ซึ่งเป็นส่วนที่เปลี่ยนแปลงมาจากการใบ มีส่วนเบล็อกนอกและหน่อสภาระแห้งและฯตติ

เพิร์นที่พบอยู่ทั่ว ๆ ไป และเป็นชนิดเด่น ในระบบนิเวศป่า เสม็ดขาวบริเวณสถานที่ภัยสงขลา ได้แก่ บรรทัด, ป่านสีเงา และพังคกุดฝี

รูปที่ 2-11 ส่วนต่าง ๆ ของเพรื่น

2.4.4.1 ปรงกะเล

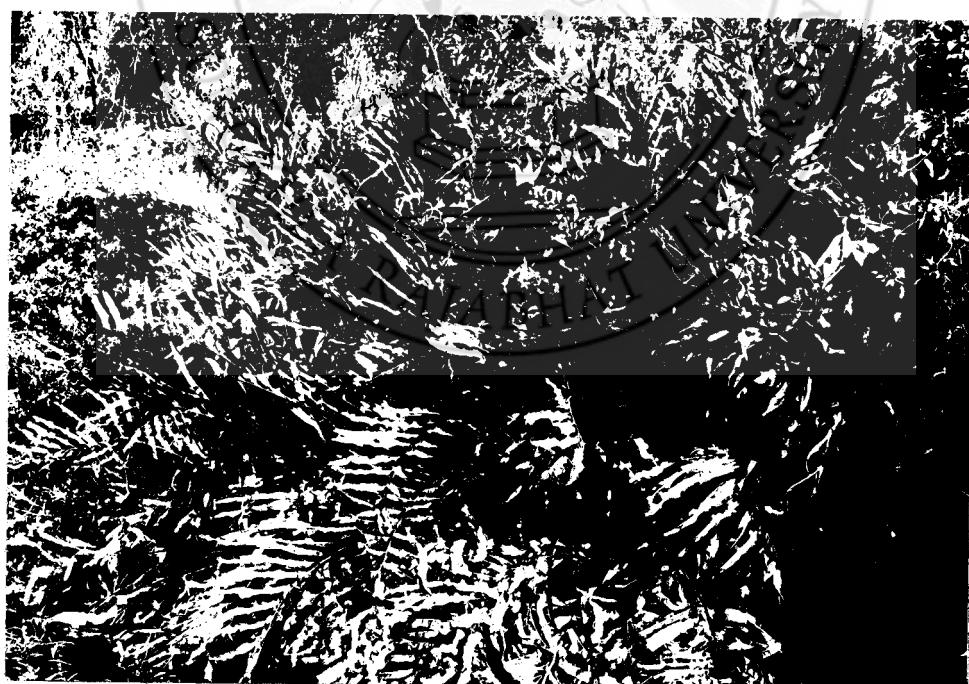
ชื่อวิทยาศาสตร์ Aerostichum aureum. Linn

เป็นพืชที่ขึ้นอยู่ตามพื้นสางของป่าสมิตดาว

กระเจาอยู่ห่าง ๆ ส่วนบริเวณขอบของป่าจะขึ้นหนาแน่นน หากบริเวณที่ได้รับแสงแดดเต็มที่จะขึ้นเป็นก่อสูงประมาณ 2 เมตร มีลักษณะตั้งตรงสักยันตะวัน อวบน้ำ ปลายยอดและรากน้ำในบกคลุมด้วยเกล็ดสีน้ำตาลคล้ำ เกล็ดครุบสามเหลี่ยมปลายเรียวยาวประมาณ 4 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1.5-2 เซนติเมตร ใบเป็นใบประกอบแบบขนกขั้นเดียว ก้านใบยาวประมาณ 1-2 เมตร ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1-2 เซนติเมตร ใบเยื่อยที่สร้างสบ Orr มีรูปขอบขนาน ยาวประมาณ 40 - 50 เซนติเมตร กว้างประมาณ 4 - 8 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือตัดตรง ฐานใบรูบลีมนหรือน ขอบใบเรียบเส้นใบเป็นร่องแหน ใบเยื่อยที่สร้างสบ Orr อยู่ค่อนทางปลายใบ อับสบ Orr เกิดเต็มต้านท้องใบ

รูปที่ 2-12 บรรทัด (ชื่อน้ำตามพื้นส่างของบ่า เสม็ดขาว)

รูปที่ 2-13 บรรทัด (ชื่อน้ำแน่นตามขอบบ่า เสม็ดขาว)
๗๖๑๘

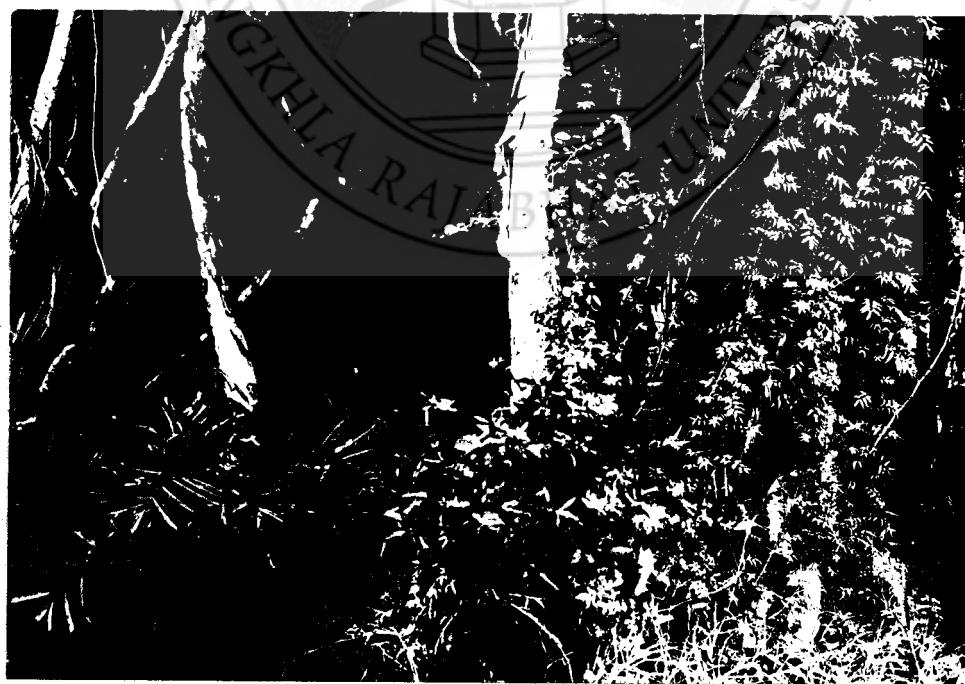
2.3.4.2 ย่านลีเกา

ชื่อวิทยาศาสตร์ Lygodium polystachyum

wall. ex Moore.

ย่า�ลีเกา เป็นเพริ่นมีลำต้นลักษณะเป็นเหง้าสัน ๆ

ขนาดอยู่ได้ดิน จึ้นตามพื้นดินบริเวณร่องต้นไม้ ใบ เป็นเดา เสี้ยวพันต้นไม้มีเส้น
ลำต้นที่อยู่ได้ดินบกคลุมด้วยขนสีดี รากมีลักษณะเป็นรากฟอยแทกออกจากลำต้นทั้ง
ด้านล่างและด้านข้าง ใบ เป็นใบประกอบ ใบต้นเดียว กันมีทั้งใบประกอบที่เป็น^{เดา} และไม่เป็นเดา ใบประกอบที่ไม่เป็นเดา ยาวประมาณ 30-60 เซนติเมตร
ประกอบด้วยก้านใบยาวประมาณ 15-30 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางของก้าน
ใบ 0.2-0.3 เซนติเมตร ส่วนใบประกอบที่เป็นเดามีความยาวได้หลายเมตร
เป็นใบประกอบแบบขนกสองชั้น (bipinnate) สรอร์ลูกสร้างอยู่ในน้ำใน
ประกอบที่เป็นเดา ใบย่อยมีประมาณ 3 - 4 คู่ ก้านใบย่อยสันใบย่อยรูปหนาน
หรือรูปหอก ยาวประมาณ 8 - 10 เซนติเมตร กว้างประมาณ 2-4 เซนติเมตร
2 - 4 เซนติเมตร (รูปที่ 2 - 14)

รูปที่ 2-14 ย่า�ลีเกา (จึ้นตามต้นสมิดขาว)

2.3.4.3 ถุดฟี

ชื่อวิทยาศาสตร์ Pteris mertensioides.

Willd.

ถุดฟีเป็นเพรนที่ขึ้นอยู่บริเวณทุ่งร่องคล่องแจ้ง
บริเวณขอบป่าสมบูรณ์ และ ใต้ต้นไม้ที่ซึ้งและในสภาพที่เหมาะสม ถุดฟีจะขึ้น
หนาแน่นแผ่กว้าง ทดสอบสังคมพืชพวงหญ้า ถุดฟีมีลักษณะตั้งตรง รากน้ำด้านในบกคลุม
ด้วยเกล็ดสีน้ำตาล เกล็ดรูปเรียวยาวขนาดประมาณ 1 เซนติเมตร ใบเป็นใบ
ประกอบแบบขนนกชั้นเดียวรากน้ำด้านพองออก ใบเดียวมีร่องทางด้านบนและมี
สีม่วง ใบย่อยมีประมาณ 15 - 18 ชิ้น ใบย่อยรูปเรียวยาว ยาวประมาณ 30
เซนติเมตร ลักษณะใบ 0.5 เซนติเมตร ใบเดียวมีร่องทางด้านบนและมี
สีม่วง ใบย่อยมีประมาณ 5 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม ฐานรูปลิ่มขอบใบ
หยักเร้ากสูมอับสนอร์มลักษณะ เป็นถุงรากบริเวณขอบพู มีอินดูเชียม (ดังรูปที่ 2 - 15)

รูปที่ 2-15 ถุดฟี (ขึ้นบริเวณที่ร่องคล่อง)

2.4.5 ชูบถ่าย

ชื่อวิทยาศาสตร์ Typha angustifolia Linn.

ชูบถ่าย เป็นพืชสัมฤทธิ์ ใบเลี้ยงเดี่ยว มีอายุหลายปี ขอบจื่นตามบริเวณน้ำข้าง ขันและร่องแม่น้ำ ขอบแฉดจำปา บริเวณบ่าพารุที่ถูกทำลายชูบถ่าย เป็นพรรณไม้ชนิดหนึ่งที่เจริญเจ้ามากทั่วทุกแห่ง

ลำต้น เป็นชนิดเนื้าน้ำหรือไทรซ์ม (rhizome) แตกแขนงมีรากเป็นระบบรากพอย แตกออกตามข้อ

ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงตัวกัน ตรงรากมีลักษณะเป็นกาบอ่อนๆ เรียกว่าช้อนกัน กาบที่ช้อนกันเป็นเมือกเมื่อถูกจะลื่น กาบใบที่เรียกว่าช้อนกันทำให้มันแพลงสองหน้า ใบแกะอยู่ด้านนอกหุ้มใบอ่อนไว้ข้างใน ใบมีด้านที่ช้อนกันเป็นร่องรูบร่างของใบเป็นรูบหอก มีความยาวประมาณ 1.5 – 2.5 เมตร ปลายใบเรียวแหลม เส้นใบขนาด ความกว้างของใบ 1.5 – 2.5 เซนติเมตร ตอก ออกเป็นช่อซึ่งเป็นช่อดอกแบบ สเปดิกซ์ (spadix) แต่ไม่มีกาบ (spathe) รองรับ ช่อดอกมีลักษณะคล้ายรูบขนาดใหญ่ เป็นดอกแยกเพศ ดอกตัวผู้อยู่ซึ่งบน และดอกตัวเมียอยู่ซึ่งส่างของช่อดอก ดอกตัวผู้เมื่อเจริญเต็มที่จะร่วงหลุดไป หล่อแต่ก้าน ส่วนดอกตัวเมียเจริญมาเป็นผลมีสีน้ำตาล ผล เป็นผลเดี่ยวแบบน้ำท (nut) รูปยาวและเมื่อแก่จัดจะแตกเป็นบุยสีขาว บาง ลอยไปตามลม ใบเด็กในสภาพพังแวดล้อมที่หนาแน่นก็เจริญเป็นต้นชูบถ่ายต่อไป น่องจากผลมีลักษณะ บาง มีขนบุย เช่นนี้ ชูบถ่ายจึงมีการแพร่กระจายเจ้าไปทั่วทุกแห่งบ่าพารุที่ถูกทำลายได้เป็นอย่างดี

รูปที่ 2-16 รูปถ่าย

รูปที่ 2-17 รูปถ่าย (ดอกมีลักษณะคล้ายรูป)

2.3.6 สังวาลพระอินทร์

ชื่อวิทยาศาสตร์ Cassytha filiformis Linn.

สังวาลพระอินทร์ เป็นพืชดอกที่มีลักษณะเป็นไม้เลื้อยมีลักษณะเป็นสันกลมขนาดเล็ก ยาว 3-4 เมตร ตารางซี่พอย่างกาฝาก เลื้อยพันบนก柱 เรือนยอดของต้นไม้มีดชาวยอดอ่อนของ它 มีขนขาวนวลกากลุ่ม ส่วนปลายเถามีสีเขียวส่วนรคนมีสีน้ำตาลชาวบ้านจึงเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าต้นตายบลาย เป็น

ใบ มีขนาดเล็กมาก เกิดที่ซอก มีลักษณะเป็นเกล็ด เมื่ออายุมากขึ้นมีสีน้ำตาล

ดอก ออกรดกอกเป็นช่อแบบสาบต์ (spike) ขนาดเล็กมีสีเหลืองอ่อน ดอกย่อยไม่มีก้านดอก ก้านดอกยาวประมาณ 2 มิลลิเมตร มี 6 ก้าน ผล เป็นผลเดี่ยว มีลักษณะกลมคล้ายมะขามป้อม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 เซนติเมตร ผลอ่อนมีสีเขียว เมื่อแก่สีขาวๆ

รูปที่ 2-18 สังวาลพระอินทร์ (ชื่นปากกลุ่มเรือนยอดของไม้เสมีดขาว)

3. สรุบ

ป่าเสื้อดชาวดริเวณสถาบันราชภัฏสงขลา เป็นสังคมพืชขึ้นสุดยอดที่เจริญ
เข้ามาทดแทนสังคมพืชป่าพุดดังเดิมที่ถูกทำลายไป พื้นส่างของป่าบังแสงคงความ
เป็นพรุ มีบางอย่างและก็ไม่ร่วงหล่นทับถมกันหนาแน่นติดต่อ ช่วงฤดูฝนมี
น้ำท่วมซึ่ง พอถึงฤดูแล้งน้ำลดลง บางบริเวณน้ำแห้ง ความหลากหลายทาง
ชีวภาพมีไม่มากนัก ทั้งนี้เป็นเพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพเดิมมาก
ตั้งอยู่ติดกับถนนและอยู่กลางเมือง ถูกกรองกรานโดยตรงจากคนที่เข้าไปตัดไม้และ
จับสัตว์ทั้งพวงนกและปลา นอกจากนี้ยังมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะ และ
มลพิษจากอากาศ ทำให้สัตว์อพยพไปอยู่ที่อื่น และสัตว์จะเคลื่อนย้ายเข้ามายังป่า
เสื้อดชาวดซึ่งที่มีอาหารอุดมสมบูรณ์

ธรรมพืชที่เป็นชนิดเด่น คือไม้เสื้อดชาวด จากการศึกษาพบว่าต้นเดิมของ
ไม้เสื้อดชาวดสวนใหญ่ ที่เห็นบัดชูบันเป็นต้นเสื้อดชาวดที่แตกแขนงมาจาก
ต้นเดิมเป็นส่วนใหญ่ ขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางจึงไม่มากเท่าที่ควร พืชที่เป็น
ชนิดรองลงมาคือ พวงพรรณไม้เตา เสือย ซึ่งได้แก่เตาดันแดงและหวายลิง รดย
จื๊นอยู่ตามร่องของต้นเสื้อดชาวดหรือบริเวณใกล้ต้น เตียง ล่าต้นมัก เสือยพันธุ์นกคลุมบน
เรือนยอดของต้นเสื้อดชาวดเพื่อรับแสงสว่าง พื้นส่างและบริเวณขอบป่าพืชที่พบเป็น¹
พวงพิรนซึ่งได้แก่ บรรทัดเล ย่านลีกา และพังคูดฟี ส่วนบริเวณที่ร่องแจ้ง
ธรรมพืชที่เจริญเติบโตได้คือ หูบถาง นอกจากนี้แล้วบนเรือนยอดของไม้เสื้อด
ชาวดบังพืชที่เป็นปรสิตบกคลุมอยู่ ตั้งซึ่งได้แก่ สังวาลพระอินทร์

4. ข้อเสนอแนะ

จากการได้ศึกษาระบบนิเวศของป่า เสม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสังขละ
มีข้อเสนอแนะต่อสถาบันดังนี้

1. การจัดเป็นพื้นที่อนุรักษ์ไว้กับสถาบันตลอดไป ป่า เสม็ดขาวที่ตั้งอยู่
ในบริเวณสถาบันราชภัฏมีเอกลักษณ์เฉพาะ ต้องใช้เวลานานมากกว่าจะได้สภาพ
ป่าธรรมชาติ ไม่มีสถาบันใดในประเทศไทยที่มีพื้นที่มีสภาพเป็นป่าพรุตั้งอยู่นานเมือง
เช่นนี้ สถาบันอื่นต้องบูกต้นไม้เพื่อให้เกิดป่า ถึงแม้ว่าเราต้องใช้เงินลงทุนมาก
สักเท่าไร ก็ไม่สามารถสร้างป่า เสม็ดขาวที่เป็นลักษณะตามธรรมชาติอย่างนี้ได้

การอนุรักษ์ป่า เสม็ดขาวนั้นต้องพยายามคงสภาพป่าให้เป็นธรรมชาติ
มากที่สุด อย่างไรก็ตามที่ตั้งป่าโดยไม่จำเป็น การก่อสร้างหรือขุดลอกคูคลอง
ต้องระมัดระวัง สิ่งมีชีวิตไม่ว่าจะเป็นพากสัตว์หรือพรมพืชที่มีอยู่ในป่าจุบัน เป็น¹
เครื่องปืนยันว่าเขามาจากที่ไหน ใจดีจะไม่ทำลายสิ่งมีชีวิต แต่อาจทำให้เสียหาย
สิ่งมีชีวิตใหม่ซึ่งจะเจริญเข้ามาทดแทนที่ป่า เสม็ดขาวก็ได้

2. จัดเป็นแหล่งให้ความรู้แก่นักเรียนและนักศึกษา ป่า เสม็ดขาวมีพื้น
ประมาณ 30 ไร่ มีความหลากหลายทางชีวภาพ เชือบเป็นพิพิธภัณฑ์และห้องสมุด
ทางธรรมชาติที่ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับพรมพืชและสัตว์ในระบบนิเวศ ป่า เสม็ดขาว
ในช่วงฤดูแล้ง ระหว่างเดือน มีนาคม - เมษายน พื้นที่ป่าแห้งแล้งพื้นดินเป็นผัง
ไม่ส่วน สามารถเดินศึกษาได้สะดวก

3. ควรปรับพื้นที่รอบ ๆ ป่า เสม็ดขาวให้เป็นทางเดินเพื่อการศึกษา
หรือสันทนาการ โดยเฉพาะทางเดินด้านที่ติดกับถนนกาญจนวนิช หากมีทาง
เดินเท้าสะดวก ก็จะเป็นแหล่งพักผ่อนที่ให้ความรู้ควบคู่ไปด้วย.

4. ไม่ควรระบายน้ำเสียเข้าสู่บริเวณป่า เสม็ดขาว ควรขุดคูระบายน้ำ
ด้านหน้าอาคาร 10 อาคารเรือนกประสงค์ เพื่อระบายน้ำเสียในช่วงแล้งไม่ให้
ฟานเข้าสู่ป่า เสม็ดขาว นอกจากนี้อย่างที่ระบายน้ำฝนไม่ให้ท่วมถนนด้านหน้า
อาคาร 10 และอาคารเรือนกประสงค์ก็ต้องด้วย